MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

**Päätoimittaja**
Lauri Kontro

**Toimituspäälliköt**
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

On helppo ennustaa, että toisen asteen koulutusverkon tiivistäminen – käytännössä lukioiden ja ammattikoulujen lakkauttaminen – johtaa kuntien väliseen kiistelyyn.

**SAVON SANOMAT PÄÄKIRJOITUKSESSAAN**

# Perustuslaki ei taivu vastuukuntiin

Hallituksen päähankkeet kunta- ja sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistukset (sote) ovat saaneet jo valmisteluvaiheessa kovaa kritiikkiä muun muassa kuntapäättäjiltä, hallinto- ja perustuslakiasiantuntijoilta sekä sote-asiantuntijoilta.

Hallituksen uudistushankkeita ovat arvostelleet myös eduskunnan perustuslakivaliokunta sekä oikeuskansleri Jaakko Jonkka.

Valmisteilla olevaa sote-uudistusta on moitittu muun muassa siitä, että niin sanottu vastuukuntamalli olisi perustuslain vastainen. Valmistelua on kuitenkin jatkettu edelleen vastuukuntamallin pohjalta.

Huolimatta siitä, että hallitus haluaa esiintyä yksimielisenä hankkeiden takana, on yksimielisyys kaukana ja pinnan alla kuohuu.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.) ja vihreiden varapuheenjohtaja Touko Aalto vertasivat lehtikirjoituksessaan sote-uudistuksen etenemistä hometalon rakentamiseen. Heidän mielestään valuviat ja puutteet tiedetään, mutta rakentamista jatketaan, koska valmista pitää tulla sovitussa ajassa lopputuloksesta huolimatta.

Kansanedustaja Osmo Soininvaaran (vihr.) mielestä kuntauudistus on puolestaan maakuntien lahtaamista.

Uudistusten valmistelua on arvosteltu myös hallituspuolueiden edustajien taholta siitä, ettei oppositiota ole otettu näin merkittävien uudistusten valmisteluun mukaan. Eduskunnan puhemiehen Eero Heinäluoman (sd.) mielestä kuntia koskevista uudistuksista saataisiin parempi tulos, jos asioita tarkasteltaisiin yli hallitus–oppositio-jakolinjan.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan puheenjohtajan Johannes Koskisen (sd.) mielestä hallituksen sote-uudistuksessa on niin paljon ongelmia, että hän esitti Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa oman uudistusmallinsa (MT 29.11.).

Olennainen ero hallituksen kaavailuihin Koskisen mallissa on, ettei siinä ole vastuukuntaa, vaan palveluiden järjestäminen jaettaisiin kuntien ja niiden muodostamien sote-alueiden kesken. Kunnat osallistuisivat päätöksiin asukasmääränsä perusteella. Vastuukuntamalli on Koskisen mielestä perustuslain kannalta äärimmäisen hankala.

**Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Johannes Koskinen (sd.) luottaa valiokuntansa asiantuntemukseen.**

Koskisenkin mielestä oppositio pitäisi vielä ottaa mukaan sote-uudistuksen valmisteluun, koska laaja parlamentaarinen valmistelu antaisi uudistuksille hyväksyttävyyttä eikä politiikasta tulisi sahaamista. Koskisen mukaan nykyisen hallituksen olisi pitänyt hyödyntää enemmän edellisten kolmen hallituksen Paras-hanketta omien uudistustensa pohjana.

Moitittavaa Koskinen löytää vihreiden kansanedustajan Tuija Braxin tavoin siitä, että miksi hallitus lisäsi kuntarakennelakiesitykseen pakkoliitosmahdollisuuden. Lisäys tuli yllätyksenä SDP:n lisäksi myös vihreille ja RKP:lle. Vaikeuksia Koskinen ennakoi perustuslakivaliokunnan käsittelyssä myös hallituksen esitykselle kuntaliitoksiin liittyvistä kansanäänestyksistä.

Sote- ja kuntauudistusten valmistelussa on parlamentaarisen yhteistyön puutteen lisäksi ongelmana kova kiire. Kiire heijastuu selkeästi lakien valmistelun tasoon.

Sekä valtion että kuntien kannalta olisi parempi, että uudistuksissa otettaisiin aikalisä. Tilanne, jossa uudistukset kaatuvat perustuslakivaliokunnassa tai valiokunnalta haetaan hallitukselle mieleistä tulkintaa, ei ole kunniaksi kenellekään.

**Kiire heijastuu elkeästi lakien valmistelun tasoon.**

# Sellutehdas tulee takaisin

Sellunkeiton ajan on luultu olevan ohi. Suomalaiset metsäyhtiöt ovat vähentäneet vuosien varrella kapasiteettia markkinoiden paineessa merkittävästi. Visiona on ollut se, että sellun käyttö vähenee vääjäämättä, koska paperin kulutus laskee.

Sellutehdas on kuitenkin tulossa takaisin. Maailmassa on huutava pula uusiutuvasta energiasta ja uudentyyppinen sellutehdas voi olla kilpailukykyinen bioenergian tuottaja.

Sellutehdas tuottaa paitsi energiaa, myös muita tuotteita, joita saadaan puusta. Puusta voidaan lämmön lisäksi tuottaa kuituja, kemikaaleja ja liikenteen polttoaineita.

Suomessa riittää puuta useammankin sellutehtaan tarpeisiin. Voi hyvin olla, että esimerkiksi Kemijärven tehtaan sulkeminen osoittautuu lopulta melkoiseksi virheeksi. Lypsäviä lehmiä ei kannattaisi laittaa lahtiin.

Fortum avasi viime viikolla ensimmäisen bioöljyä tuottavan laitoksensa Pohjois-Karjalassa. Laitos käyttää pääasiassa ensiharvennuksista tulevaa puuta pyrolyysiöljyn tuotantoon. Öljy palaa voimalaitoksissa, mutta siitä voidaan jatkossa tuottaa myös liikennepolttoaineita.

On huomattava, että pyrolyysiöljyä voidaan tuottaa myös turpeesta. Sitä ei kuitenkaan saa nimittää bioöljyksi. Syynä on poliittinen kikkailu. Poliittisista syistä turpeen käyttö halutaan tehdä mahdollisimman vaikeaksi.

Uuden sukupolven biopolttoaineet ovat nyt tulossa. Suomalaisen puun käytön kannalta uutiset ovat myönteisiä. Puun aika ei ole ohi vaan se on edessä.

VIERASYLIÖ

# Maailman kauppajärjestön WTO:n päästävä Balilla sopuun pelisäännöistä

Kansainvälisen kaupan esteiden madaltamiseksi yli kymmenen vuotta käytyjen tuloksettomien neuvottelujen jälkeen Maailman kauppajärjestö WTO:n 159 jäsenmaata ovat palaamassa neuvottelupöytään sinetöidäkseen maailmankaupan pelisääntöjä koskevan sopimuksen tämän vuoden loppuun mennessä.

WTO:n Dohan kierroksen alkuperäisiin tavoitteisiin nähden nyt tavoitellaan huomattavasti vaatimattomampaa sopimusta. Sopimuksen toivotaan silti tarjoavan tarvittavan lisäruiskeen maailmantalouden kasvun vauhdittamiseksi.

Joidenkin analyytikoiden mukaan sopimus voisi lisätä maailmankaupan liikevaihtoa nykyisestä 18 biljoonasta dollarista jopa biljoonalla dollarilla.

WTO:n äskettäin nimitetty brasilialainen pääsihteeri Roberto Azevedo yrittää saada läpi sopimuksen niin sanotusta ”pienestä paketista” WTO:n ministerikokouksessa Indonesian Balilla 3.–6. joulukuuta.

Kyseinen paketti koostuu sopimuksesta tavarakaupan liikkumisen helpottamiseksi, erinäisistä maatalouskauppaa koskevista erityiskysymyksistä ja kehityskysymyksistä, jotka ovat erityisen tärkeitä vähiten kehittyville maille.

Maailmanlaajuisen kauppasopimuksen syntyminen olisi suuri voitto Azevedolle, joka on varoitellut WTO:n olemassaolon kuihtuvan täysin merkityksettömäksi, mikäli Balilla ei päästä konkreettisiin tuloksiin.

### Maatalouskauppa vaikea kysymys

WTO:n Dohan kierroksen neuvottelut ovat keskeytyneet monta kertaa sitten neuvottelujen alkamisen eli vuoden 2001.

Suurimmiksi esteiksi sopimuksen syntymiselle ovat muodostuneet teollisuusmaiden, kuten Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin, ja toisaalta nousevien kehittyvien talouksien kuten Intian ja Kiinan, väliset erimielisyydet kotimaisten markkinoiden vapauttamisesta ulkomaiselle kilpailulle.

Tällä hetkellä sopimuksen syntyminen näyttää kuitenkin mahdolliselta, koska se ei sisällä poliittisesti arkaluonteisia asioita kuten kaupan esteiden vähentämistä teollisuustuotteissa ja palveluissa, eikä myöskään tekijänoikeuksien suojaamista.

Käsillä olevassa sopimuspaketissa keskitytään sen sijaan helpottamaan tavaroiden kulkua rajojen yli virtaviivaistamalla tullimenettelyjä ja parantamalla liikennejärjestelyjä, joilla voidaan edistää maailmankauppaa.

**Maatalouskauppaan liittyvät erimielisyydet ovat vaikeimpia asioita ratkaistavaksi.**

Maatalouskauppaan liittyvät erimielisyydet ovat yksi vaikeimpia asioita ratkaistavaksi. Erityisesti Intialla on omia erityisehtojaan. Kuten monet muut kehittyvät taloudet Intia on vahvistanut viime vuosina ruokaturvapolitiikkaansa vastauksena viimeaikaisiin elintarvikkeiden suuriin hintavaihteluihin.

Intia on ottanut käyttöön tukia saavuttaakseen kansalliset ruoantuotantotavoitteensa. Nämä tuet saattavat kuitenkin kasvaessaan rikkoa WTO:n sääntöjä.

Intian johdolla kehittyvien talouksien maiden ryhmä onkin vaatimassa sääntömuutoksia. Rikkaat teollisuusmaat ovat kuitenkin haluttomia antamaan periksi, koska pelkäävät markkinoiden menettämistä kehitysmaissa.

### WTO köyhien maiden turva

Mikäli sopimusta ei Balilla synny, niin sekä Dohan kierros että WTO:n merkitys vähenevät ja valtiot keskittyvät solmimaan kahdenvälisiä ja alueellisia kauppasopimuksia, joissa puolestaan kehittyneet teollisuusmaat ja uudet nousevat talousmahdit sanelevat globaalin kauppajärjestelmän ehdot.

Köyhät taloudet Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa ovat pitkälti riippuvaisia WTO:sta saadakseen äänensä kuuluviin. Näin ollen näillä mailla on eniten menetettävää WTO-järjestelmän kuihtuessa.

Jos taas Balilla päästään sopuun edes ”pienestä paketista”, se lisää osallistujien uskoa siihen, että Dohan kierros ei ole kuollut.

Konkreettiset neuvottelut todennäköisesti jatkuisivat myös Balin sopimuksen jälkeen, koska Dohan työohjelma kattaa noin 20 kaupan alan kysymystä, joista Balin paketti koskettaa vain kolmea asiaa.

### Kahdenväliset sopimukset helpompia

Vaikka sopimus Balilla syntyisikin suuret talousmahdit kuten USA ja EU jatkavat panostustaan myös kahdenvälisiin ja alueellisiin vapaakauppasopimuksiin, joissa tuloksia on helpommin ja nopeammin saavutettavissa. Sopimuksen ulkopuolelle jääneet maat saattavat joutua syrjäytetyiksi.

Lisäksi alueelliset kauppasopimukset alentavat vain kaupan esteitä, mutta eivät vähennä kauppaa vääristävän kotimaisen tuen määrää maataloustuotannolle.

WTO on ainoa foorumi, joka pystyy käsittelemään tätä vaikeaa ja tulenarkaa kysymystä niin kehittyneiden kuin kehitysmaidenkin kannalta ottaen samalla huomioon valtioiden huolet ruokaturvasta ja maaseudun elinvoimasta.

Dohan neuvottelukierroksella koettujen monien pettymysten jälkeen sopimus Balilla merkitsisi luottamuksen palautumista WTO-järjestelmään.

Vaikka kysymyksessä onkin varsin vaatimaton uudistuspaketti, niin se voi olla ainoa tapa pelastaa Dohan kierros ja samalla pitää monenvälinen kauppajärjestelmä elävänä. Tällä olisi suuri merkitys erityisesti köyhille kehitysmaille.

**ELLEN HUAN-NIEMI**
**JYRKI NIEMI**
Huan-Niemi on vanhempi tutkija ja Niemi maatalouspolitiikan professori Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa (MTT).

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

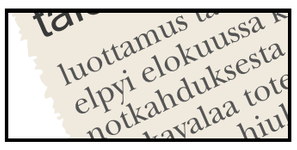

## Saksan kilpailukyky tasoittuu

Saksa sai viimein hallituksen, kun kristillisdemokraatit ja sosiaalidemokraatit löysivät toisensa, toteaa **Karjalainen**. *”Saksan talousveturi on puksuttanut täydellä teholla keskellä talouskriisiä juuri halpa- ja vuokratyövoiman avulla. Työvoimasta peräti 22 prosenttia on pienipalkkaisia, joilla palkka on enintään kaksi kolmasosaa palkansaajien keskipalkasta.”*

*”Työnantajien mukaan vähimmäispalkan nosto vähentää työpaikkojen määrää ja siten talouskasvua Saksassa. Työntekijöiden edustajien mukaan se lisää kotimaista kulutusta. Se hyödyttäisi myös Suomea, sillä Saksa on Suomelle tärkeä vientimaa.”*

## Ruotsin armeijan alasajo

Ruotsin puolustusvoimien myllerryksellä on vaikutuksensa Suomeenkin, arvioi **Aamulehti**. *”Vaikka viime aikoina on paljon puhuttu pohjoismaisen puolustusyhteistyön kasvattamisesta, kylmä tosiasia on, että Ruotsi ajoi erityisesti maavoimansa niin alas, että toimintakyky on mennyt.*

*Suomen ulkopoliittisen instituutin tutkija Charly Salonius-Pasternak arvostelee aivan oikein Ruotsin päätöstä.*

*Ruotsinhan on helppo turvata puolustuksensa tukeutumalla lännessä Nato-maa Norjaan ja idässä Suomen vielä vahvoihin puolustusvoimiin.”*

## Turkikset ovat muodissa

Suomalaisia turkiksia käyttävät kansainväliset muotimerkit. Esimerkiksi Pariisissa naiset kantavat ylpeinä kaniturkkejaan ja kettupuuhkiaan, **Aamulehti** kirjoittaa. *”Suomalaiset vaatesuunnittelijat eivät kuitenkaan pääse trendiin mukaan eikä kansainvälistä turkismuotia edes esitellä suomalaisissa muotilehdissä. Kettutytön pelko on Suomessa viisauden alku.*

*Suomen vientituloja ja varsinkin Pohjanmaan rannikkoseudun hyvinvointia pariisilaisten ja venäläisten muotitrendi sen sijaan lihottaa. Turkisnahkoja myyvän Saga Fursin myynti on kolminkertaistunut kuudessa vuodessa.”*

KOLUMNI: KATJA LAMMINEN

# Taas tyhmää kansaa holhotaan

**Herätys virkamiehet** ja päättäjät! Jatkuva näpertely alkoholin ympärillä alkaa riittää. Milloin ollaan laimentamassa olutta, milloin rajoittamassa saatavuutta.

Turhautuminen kiteytyy hyvin MT:n lukijan lähettämään kommenttiin, jossa ehdotetaan oluen pakkaamista monilitraisiin pönttöihin ja siirtämistä kaupoissa ylimmille hyllyille. Vaikeutuisi saatavuus kertaheitolla.

Sosiaali- ja terveysministeriö suoltaa pakkomielteisesti uusia ehdotuksia kansalaisten ja elinkeinonharjoittajien elämän hankaloittamiseksi. Holhoava ilmapiiri alkaa ahdistaa.

**Nyt työryhmä esittää** kaikkien ravintoloiden sulkemista kahdelta yöllä. Muutosta perustellaan poliisin työn helpottamisella, koska kaupunkien keskustoissa on järjestyshäiriöitä kello neljä, jolloin yökerhot menevät kiinni.

Mikähän logiikka tässä on taustalla? Jos kaikki paikat lyövät luukkunsa kiinni kello kaksi, tulee järjestyshäiriöpiikki silloin. Nyt sentään osa ravintoloista on auki kolmeen ja neljään, jolloin asiakkaiden kotiinlähtö porrastuu. Taksin saa helpommin ja jono nakkikioskille on lyhyempi.

**Suomessa maksetaan jo Euroopan korkeinta olutveroa.**

katja.lamminen@maaseuduntulevaisuus.fi

Sitä paitsi järjestyksen ylläpito on poliisin tehtävä. Sitä varten maksamme veroja. Mistä saakka poliisin työtä on pitänyt helpottaa tinkimällä kansalaisten vapauksista ja mukavuudesta? Säädetäänkö seuraavaksi ulkonaliikkumiskielto puolenyön jälkeen?

**Herää myös kysymys**, miten poliisi aikoo valvoa yksityisasuntoihin siirtyvää juhlintaa, jos asiakkaat häädetään korkeilla hinnoilla ja typistetyillä aukioloajoilla.

Juomista on kaikkein helpoin valvoa ravintoloissa. Niiden kautta myyty alkoholi myös tuottaa suurimmat verotulot ja työllistää ihmisiä. En ymmärrä, miksi ravintoloitsijoiden elinkeinosta ei olla huolissaan.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ainakin on huolesta ymmyrkäisenä. Anniskelumyynnin osuus on laskemassa historiallisen alas, alle kymmeneen prosenttiin alkoholin kokonaiskulutuksesta. Veronkorotukset ja edustuskulujen verovähennysoikeuden poisto heikentävät alan kysyntää ensi vuonna entisestään.

Tämä on suuri ongelma myös pienpanimoille, joista useat saavat tuotteensa markkinoille ainoastaan ravintoloiden kautta.

**Hinnoittelu onkin sitten** asia erikseen. Vastikään kävin ravintolassa, jossa pienpanimon tuotteesta pyydettiin yhdeksää euroa. Se ei ole missään suhteessa kohtuullista. Suomessa maksetaan jo Euroopan korkeinta olutveroa, jota pitäisi muka vielä nostaa.

Väistämättä tulee mieleen myös Suomen vetovoimaisuus matkailumaana. Helsingin yöelämää on ylistetty matkaoppaissa. Sen merkitystä etenkin nuorten matkailijoiden keskuudessa ei sovi väheksyä.

**Vuosisataisen kieltämiskulttuurin** taustalla lienee luulo virkamiesten ylivertaisesta kyvystä sivistää tyhmää kansaa.

Päättäjiä rahvaan alkoholiongelmat eivät koske. Alko lähettää hallintoneuvostoonsa kuuluville kansanedustajille 24 pulloa viiniä vuodessa.

”Älä tee niin kuin minä teen, vaan niin kuin minä sanon”, kuuluu viesti.

Kyse taitaakin olla pienten, mutta äänekkäiden raittiuspiirien mielistelystä ja poliittisten irtopisteiden keräämisestä.

**Jos kansaa todella** halutaan opettaa muuttamaan juomatapojaan, pitää keksiä uusia keinoja.

Miksi ei rajoiteta baarien aukioloa aamuisin? Monesti ihmettelen töihin mennessäni, miten kulmakuppilassa porukka ryystää kaljaa jo aamuyhdeksältä. Siihen aikaan asialla on alkoholisti, ei keskivertokansalainen. Eikö tarkoitus ole rajoittaa ongelmakäyttäjien toimintaa?

Toinen ongelma on, ettei baareista saa ruokaa. Syöminen unohtuu monelta jampalta kokonaan. Hygieniasäädöksiä voitaisiin höllentää sen verran, että baarit voisivat myydä tapastyyppisiä annoksia. Muualla Euroopassa pubeissa tarjotaan aina syötävää.

**Sääntöjä luodessa olisi** hyvä muistaa, ettei alkoholikulttuuri tarkoita juopottelua. Moni haluaa liikkua ihmisten ilmoilla, tavata ystäviä ja maistella siinä ohessa erikoisoluita.

Alkoholi on osa länsimaista kulttuuria. Meidän täytyy vain määrittää suuntaviivat sille, miten jatkossa nautimme alkoholimme. Toivottavasti kukaan ei ole sitä mieltä, että Virosta tuotu vodkapullo halkopinossa on paras ratkaisu.